

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku S. O. i S. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we Wrocławiu
o ubezpieczenie społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej S. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt III AUa 714/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

S. Oddział W. w W. wniosło skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 października 2014 r. (sygn. akt III AUa 714/14), zaskarżając go w całości.

Skarżący zarzucił: a) naruszenie prawa materialnego: art. 750 w związku z art. 734 i następnych k.c., polegające na niewłaściwym ich zastosowaniu, wskutek uznania przez Sąd drugiej instancji, że umowy wiążące strony, wbrew ich nazwie, były umowami o świadczenie usług, do których należy odpowiednio stosować przepisy o zleceniu, a nie umowami o dzieło; art. 627 k.c., przez jego niezastosowanie, podczas gdy istniały uzasadnione podstawy do jego zastosowania, co skutkowało pominięciem treści stosunku zobowiązaniowego, jakim była umowa o dzieło istniejąca między stronami, która nie prowadzi do

objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym egzaminatorów; art. 1, 21 i 54 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.), przez jego niezastosowanie, podczas gdy przepisy te wskazują jednoznacznie, że składy osobowe członków komisji egzaminacyjnych powołuje Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, (dalej Prezes URE), a powołanie w tym trybie nie powoduje obowiązku objęcia ubezpieczeniem społecznym członków komisji kwalifikacyjnych, d) naruszeniu prawa materialnego; § 1, 8-12 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci z dnia 28 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Nr 89, poz. 828), przez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy przepisy te wskazują jednoznacznie na funkcjonowanie stron w sektorze objętym regulacjami prawa administracyjnego, a funkcja pełniona przez zainteresowanego, w wyniku powołania na członka komisji kwalifikacyjnej, nie generuje obowiązku objęcia ubezpieczeniem społecznym; art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998r. (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.), który to przepis w katalogu podmiotowym nie wskazuje powołania na członka komisji kwalifikacyjnej jako tytułu prawnego do objęcia ubezpieczeniem społecznym i w konsekwencji błędne uznanie, że zainteresowany podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracy w komisji kwalifikacyjnej; art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 i 3 w zw. z art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na niewłaściwym ich zastosowaniu do ustalonego w sprawie stanu faktycznego wskutek uznania, że umowy zawierane przez zainteresowanego były umowami o świadczenie usług w znaczeniu art. 750 k.c., podczas gdy umowy te mają charakter umów o dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. z uwagi na zakres powierzanych obowiązków, przewidziany rezultat prac przyjmującego zamówienie.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Sądy obydwu instancji ustaliły, że zainteresowany S. O. był powołany przez Prezesa URE do przeprowadzenia w dniach: 1 stycznia 2006 r., 17 maja 2006 r., 28 lipca 2007 r., 4 sierpnia 2007 r., 12 września 2007 r., 10 października 2007 r., 29

października 2007 r., 28 listopada 2007 r., 9 stycznia 2008 r., 4 lutego 2007 r., 15 lutego 2008 r., 29 lutego 2008 r., 20 marca 2008 r., 31 marca 2008 r., 29 maja 2008 r., 6 czerwca 2008 r., 23 grudnia 2008 r. egzaminu stwierdzającego kwalifikacje na stanowiskach pracy związanych z dozorem i eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych. „W związku z tak ustalonym stanem faktycznym, pojawia się zagadnienie prawne, a mianowicie, czy składy osobowe członków komisji egzaminacyjnych powołanych aktem powołania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 54 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r., Nr 89. poz. 525 ze zm.) oraz 5 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 89 ze zm.) podlegają obowiązkowi ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego? Sąd I instancji podzielił w pełni stanowisko zaprezentowane w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Gdańsku z dnia 16 sierpnia 2013 r. o numerze [...], która to stanowiła odpowiedź na wniosek Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział w Gdańsku o wydanie pisemnej interpretacji w trybie art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. z 2013 r. Dz.U. Nr 173, poz. 1807). W treści przedmiotowej decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku podał, że wynagrodzenie wypłacane członkom komisji egzaminacyjnych powołanych do tych funkcji przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku wyraźnie wskazał, że katalog tytułów podlegania ubezpieczeniom społecznym określony przez ustawodawcę w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych ma charakter zamknięty, a wyliczenie jest enumeratywne, co oznacza, że jedynie osoby w nim wymienione podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Nadto, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku wywiódł, że „wśród osób, o których mowa w tym przepisie brak jest osób pełniących funkcję członków komisji egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminów kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci. Objęcie funkcji członka komisji egzaminacyjnej następuje na podstawie aktu powołania właściwego organu

administracji publicznej, w tym przypadku Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. W związku z tym, że akt powołania nie stanowi, na gruncie przepisów ustawy 3 I 0 systemie ubezpieczeń społecznych, tytułu rodzącego obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, to w konsekwencji od uzyskanego przez takie osoby wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji członka komisji egzaminacyjnej nie będą odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność

postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 189 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 23 czerwca 2009 r. III UK 24/09 (LEX nr 518053) oraz z dnia 14 grudnia 2010 r., I UK 209/10 (LEX Nr 738525), na tle art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 148), wyjaśnił, że fakt powstania relacji publicznoprawnej wynikającej z wyznaczenia zainteresowanego do świadczenia usług weterynaryjnych, wykonywanych pod nadzorem i w imieniu organów Inspekcji Weterynaryjnej, nie znaczy, że przepisy te kreują odrębny typ umowy,

niemieszczący się w kategorii kodeksowej umowy zlecenia. Domena władztwa publicznego wyrażająca się w decyzji o wyznaczeniu lekarza weterynarii do zadań inspekcji nie rozstrzyga o podstawie jego ubezpieczeń społecznych. Nie stanowi to w ogóle jej przedmiotu. Sytuację lekarzy weterynarii wyznaczonych do wykonywania określonych czynności na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 2 powyższej ustawy kształtuje z jednej strony decyzja o wyznaczeniu, a z drugiej umowa.

Jest to sytuacja analogiczna jak w niniejszej sprawie, w której członkowie komisji przeprowadzającej egzamin kwalifikacyjny są powoływani do jej składu przez Prezesa URE (art. 54 ust. 3 pkt 1 ustawy - Prawo energetyczne). Powołanie to nie rozstrzyga o podstawie ubezpieczeń społecznych członka komisji (nie stanowi to w ogóle jej przedmiotu). Zatem o podstawie ubezpieczeń społecznych członka komisji egzaminacyjnej decyduje umowa, którą z nim zawiera np. stowarzyszenie naukowo-techniczne, przy którym działa komisja kwalifikacyjna (§ 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci).

Nie sposób też nie zauważyć, że przykłady odmiennej interpretacji powołanych wyżej przepisów prezentowane między innymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku oparte zostały na założeniu, że wynagrodzenie członkom komisji kwalifikacyjnych wypłacane jest przez Prezesa URE (skoro brak w niej jakiegokolwiek wzmianki o umowie cywilnoprawnej zawartej między S. a członkiem komisji), tymczasem w niniejszej sprawie takich ustaleń nie poczyniono. Co więcej, nie było sporu co do tego, że wynagrodzenie S. O. wypłacane było przez zamawiającego, a zatem przez stronę spornej umowy (odwołującego się), było więc wynagrodzeniem z tytułu tej umowy a nie wynagrodzeniem z tytułu powołania do składu komisji. W istocie zatem, przedstawiane przez skarżącego zagadnienie prawne skonstruowane zostało na podstawie stanu faktycznego, który nie wynika z podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku. Tymczasem przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i

poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.